KURJER KRAKOWSKI.

D. 14 stycz. 1835. SRODA. Nr 10.

Otwarcie mennicy w Krakowie w r. 1766.

Pismo to kosztuje kwartalnie złp. 5 i wychodz codziennie wyjąwszy niedzielę i święta uroczyste po południu.

KRAKOW.

W dniu 16 stycznia 1835 roku o godzinie 10téj rannéj, w Krakowie w gmachu sukiennicach w drodze exekucyi sądowéj, odbędzie się publiczna licytacya, jakoto: kanapy, krzesełek komody etc; chęć licytować mających, na czas i miejsce oznaczone zaprasza się.

Kraków dnia 10 stycznia 1835 r.
Teodor Jaworski Kom. sąd
(2r.)

Kilka słów o banku:

Dwa przeciwne pytania do roztrzygnienia rzucono: „Czyli bank jest potrzebnym w kraju naszym, lub nie?" Pierwszym jest projekt do utworzenia banku przez pana Meciszewskiego zgromadzeniu reprezentantów W. M. Krakowa przedstawiony, którego celem ma być, jak treść onego; „przyjść w pomoc wzrostowi handlu, przemysłu kunsztów, ustalenie kredytu etc."— „Drugim jest zapytanie: czyli założenie banku w Krakowie jest potzebnym" w Kurverze Krakowskim Nrze 6 przez J. B. H. uczynione w ktorym obok uwag nad rolnictwem, handlem, rzemiosłami, twierdzi p. J. B. H. „Że Bank będąc wypływem niejakiego już stopnia pomyślności, nigdy zaś zrodłem w kraju ubogim jak nasz. nie może podnieść bogactw,! ale raczej upadek sprowadzi. — Przeciwne założenia różne rezultata wydać muszą. — Założenia banku przez p. Meciszewskiego projektowanego ma być celem dopomodz handlowi kunsztom i t. d. ku ich wzrostowi, a skutkiem ogółu pomyślność. Podług pana J. B. H. bank winien być już skutkiem pomyślności i bogactw nagromadzonych, a ponieważ jesteśmy ubogimi, więc życzyć powinniśmy takiéj Instytucyi, która ma pomyślność sprowadzić, bo przeciwnie, gdybyśmy byli bogatymi; niepotrzebowalibyśmy pomocy banku, i ten w tym razie byłby zbytecznym i nieużytecznym. Nie dosyć powiedzieć, że rolnictwo nie kwitnie, że handlu ani rzemiosł nie mamy, ale dla czego? miałżeby bank założony pogorszyć stan rzeczy lub przeciwnie? to jest do rozwiązania. Że w kraju naszym nie kwitnie rolnictwo? prawda, lecz jakie ma przeszkody? o tem obszerniéj w innem miejscu i czasie, lecz że brak poręki, jest także jedną z głównych przyczyn, obok nie znaczącego handlu zewnętrznego, jest także prawdą. Rekodzieł i rzemiosł nie ma, dla czego? „brak kapitałów" które aczkolwiek się znajdują są zatrudnione mniéj pracy, a więcéj korzyści przynoszącemi pożyczkami, wielką stopę procentu obiecującemi, brak odbytu tego rodzaju produktów zewnątrz, a tu znowu napotykamy handel zewnętrzny. Handel wewnętrzny jak

twierdzi p. J. B. H. jest tylko „frymarkiem," więcéj powiedzieć można ogranicza się na prostym procentowaniu, ale tym sposobem handlujących jest bardzo wielka liczba. Kraków nie prowadzi handlu zewnętrznego, dla czego? oto jak p. J, B. H. mówi dla braku przemysłu oświecenia i kapitałów. — Lecz pierwszemu i drugiej mu zaradzić może edukacya publiczną, trzeciemu, pomnożenie kapitałów, ich obieg zniży stopę wysokiego procentu, a w ówczas kapitaliści muszą kapitałów bądź w handlu wewnętrznym bądź zewnętrznym użyć. Właśnie więc dla tego potrzebujemy banku, aby podnieść rolnictwo i przemysł zewnętrzny, a rozprzestrzenieniem handlu zewnętrznego, ułatwić konsumpcyą produktów w kraju utworzonych; mylnym jest wniosek jakoby od wielości dusz, zależało istnienie banku, bo dosyć odwołać się do licznych przykładów historyi że nie tylko małe kraje, ale nawet same miasta całego świata bogactw bywały nieraz składami, równie jak obawa kosztow wymaganych na opędzenie administracyi banku, bo gdzie nie idzie o wzbogacenie się indywidualne, ale o korzyści ogółu, tam podobna obawa jest płonną i pozorną. Połóżmy nawet że jest prawdą jak p. J. B. H twierdzi że w roku tylko 2,000,000 z. p. użyć można, a koszta administracyi zatrudnią kapitał 500,000 złp. to i tak zostanie zysku dla banku, 75000 złp. rocznie rachując pięć od sta pożytków, lecz zyski tym sposobem liczy tylko prywatny, które są niczém w porównaniu korzyści z obiegu kapitału przez ręce konsumentów wynikających. Epizod ze kraj nasz może być dobrze rządzonym? ale nie bogatym, nie jest dosyć przyjemną powiastką, a tym mniéj jakąkolwiek odpowiedź wytrzymać mogącą.

Ekielski.

*Artykuł ten nadesłano Redakcyi d. 11 b. m., lecz dla braku miejsca dopiero dziś go zamieszczą.

Francya. W salonach paryzkich i na giełdzie mówiono przed kilku dniami o poruszeniach wojsk francuzkich nad granicą Belgijską; lecz nie masz o tem żadnéj wiadodomosci urzędowej z tem wszystkiem jest wiadomo, że wiele o wojnie rozprawiają teraz w Belgii i jéj się lękają. Także jest pewno, iż gdyby przyszło do wojny, to będzie hasłem do powrotu Soulta do ministeryum. — Dziennik *Sporów* (journal des debâts) tak się wyraża o ministerstwie Torysów." Torysowie utworzyli swój rząd z zagorzałych przyjacioł, a właśnie to spodziewać się każe, że ich panowanie niedługoby trwać powinno. Nie można rachować na Roberta Peel, że dotrzyma obietnice swoje względem bronienia swobód narodowych, i wiernie wykona honorowe przyrzeczenia co do zobowiązań względem państw zagranicznych, a osobliwie względem Francyi. Liczne zgromadzenia polityczne ludu w Szkocyi, Anglii i Irlandyi, oraz uzbrajanie się Holandyi tak bardzo na siebie zwróciły uwagę Francuzów, że o wewnętrznym stanie Francyi zapominają.

Hiszpania. Dziennik angielski *Times* tak opowiada zdobycie miasteczka Villa-franka przez Karolistów: „Sposób, w jaki postąpił Zumalacarregoy i Don Karlos z jeńcami przy wzięciu miasta Villafranka, jest zupełnie przeciwny prawu wojny i niegodny chrześciańskich zasad, których się obrońcami oni bydź głoszą. — Po wejściu do miasta, zrabowali wszystkie domy; żołnierze porwali 6 niewiast najznakomitszych, obnażone wsadzili na osłów i oprowadzali po ulicach. Podobna kara spotyka w Hiszpanii tylko kobiety złe życie wiodące, a tu wyrządzono tę zniewagę matkom, żonom i dziewicom. To oburzyło wszystkich szlachetnie myślących Hiszpanów. Rząd królowéj rozkazał odbudować zburzony kościół w Villafranka, który Karoliści zniszczyli jako mocną twierdzę wojsk królowéj. Liczba mieszczan wynosiła tylko 30 osób, i poddali się dopiero po 18 godzinnym szturmie. — Rząd wyznaczył kommissyą do sprzedania dóbr Don Karlosa. Królowa przechadza się często po publicznych miejscach, a lud wita ją okrzykami. Ministeryum jest teraz silniejsze jak kiedykolwiek, a wiadomości temu przeciwne, są fałszywe.

Belgia. Jeden dziennik paryzki mówi: „Sądzono że X. Orleanu odbył podróż jedynie dla odwiedzenia swojej siostry królowej belgijskiéj, gdy tym czasem umówił się z rządem Belgii co działać potrzeba na przypadek attaku ze strony Holandyi. Mówią nawet, iż zwiedził przebrany twierdze belgijskie i w krótce kraj ten przybierze groźną postać wojenną.

Bawarya. X. Leuchtenberg udaje się do Lizbony tylko w towarzystwie swojego nauczyciela hrabiego Mejan i jednego sekretarza, którzy w krótce powrócą do Mnichowa. — Dnia 5 b. m. francuzki jenerał Montesquieu przejeżdżał tędy jako nadzwyczajny goniec z Wiednia do Paryża.—Wielu Bawarskich żołnierzy powróciło z Grecyi, co dowodzi, że ten kraj cieszy się spokonjością.

Szwajcarya. Austrya mając wzgląd na przeszłe wypadki zażądała od Szwajcarów rękojmi co do przyszłości. Na posiedzeniu wielkiéj Rady 13. Grudnia z r. kilku cudzoziemców uzyskali naturalizacyą w Szwajcaryi.

Turcya. Listy z wschodniéj Grecyi donoszą: „W Albanii wybuchło powszechne powstanie, wojenni albańczykowie ogłosili się za niepodległych. — Tafil Muris trzyma na czele 6000 ludzi w obleżeniu 3 miasta. Wszędzie wypędzono miejscowe władze. Powstancy mają dwoch naczelników, którzy wszystko burzą i palą. Albańczykowie zobowiązali się przysięgą nie złożyć broni, dopóki niezdobędą niepodległości Zapewniają nas, że charakter tego powstania jest bardzo groźny."

Zjednoczone Stany Ameryki. Jedon artykuł konstytucyi brzmi następnie: każdy, ktoby się pojedynkował, wyzywał na pojedynek, lub przyjmował wyzwanie, albo był swiadkiem lud podżegaczem pojedynku, nie może piastować w tym kraju żadnego urzędu, ani płatnego, ani honorowego. Stany zjednoczone zawarły z Brazylią przy-

mierze zaczepne i odporne, na mocy którego oba te narody zobowiązały się bronić przeciw wszelkiéj napaści obcéj, i przeznaczyły na ten cel znaczne summy. Również postanowiły bronić wszelkiemi siłami teraźniejszy formy rządu. Obywatele obu narodów mieć będą w obudwóch krajach takie prawa, jakie mają w nich urodzeni mieszkańcy. — Handel jest wolny między obiema narodami bez opłaty cła.

Anglia. Swieżo mianowany namiestnik królewski Irlandyi jest X. Buccleugh, jeszcze młody, naczelnik familii, do któréj należał Walter Scott. — Jest on najmajętniejszy z obywateli szkockich, ma bowiem dwa i pół milionów zł. rocznego dochodu. — Gdy Irlandya uskarża się szczególniéj że najmajętniéjsi obywatele trwonią swe dochody za granicą, jego przeto bogactwo najwięcej się przyczyniło do mianowania go na ten urząd. Ale Irlandczycy i ich stróż Okonel nieprzyjmą tego chętnie, i już objawiają się w połowie wróżby smutnéj zimy w tym nieszczęśliwym kraju. Płaca, którą pobiera X. Wellington i jego krewni, wynosi 24 miliony zlp. — Ale xiąże nie dla pensyi objął ministerstwo.

Chiny. Nadzwyczajny wylew wody w przeszłym roku, jakiego najstarsi ludzie niepamiętają, zrobił wielkie spustoszenia w Chinach, szczególniej zaś herbata ucierpiała. Oprócz towarzystwa badaczów natury zawiązało się także towarzystwo tłomaczów: już jeden chińczyk przełożył na język chiński dzieło Kanta, a drugi trajedye Szyllera.

W pewnym miasteczku na środku rynku przed Ratuszem, kosztem obywateli postawiono kompas ładnie malowany, z liczbami złoconemi. Trwożono się tylko o to iż go deszcz zniszczyć może, zabespieczając go przeto, zrobiono mu daszek.

W Paryżu dowodzą, że wynalazek Telegrafu Muzycznego już był dawniéj znanym, autorami jego miało być niegdyś dwóch więźniów artystów, którzy tym sposobem z sobą rozmawiali.

DONIESIENIA.

71sza Loterya klassyczna Berlińska składa się z 110 tysięcy losów, z których 47 tysięcy wygrywa, a między temi jest 1160 głownowygrywających: największa wygrana wynosi 900,000 zlp. a najmniejsza 1200 zlp. — Losów dostać można u podpisanego w biórze pocztamtu kr. Pruskiego.

Pierwsze ciągnienie nastąpi dnia 15 i 16 stycznia 1835 roku.

Rehefeld.

Teatr Narodowy. Jutro dana będzie Komedya pod tytułem: *Królowa Róży.*

W dzisiejszém ciągnieniu wyszły numera następujące:

24 28 43 56 16

Dziś rano zimna stopni 9

W drukarni Józefa Czecha, Nakładem Redakcyi.